

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ ЗРАЗКІВ ГУБНОЇ ПОМАДИ

Н.П. Лисенко, ст. викладач кафедри статистики, АГД та маркетингу Сумського національного аграрного університету

Анотація. Проблема якості косметики є сучасною і актуальною. В статті приведена оцінка споживних властивостей зразків губних помад, які реалізуються на Сумському центральному ринку. Описані результати експериментальних досліджень з використанням дескрипторно-профільного методу та визначений рівень якості.

Ключові слова: косметичні товари, косметика, губна помада, споживні властивості, показники якості, рівень якості, правила відбору проб, органолептичні методи оцінки якості, дескриптори, профілювання дескрипторів, дескриптно-профільний метод.

Постановка проблеми. Косметика і парфуми складають особливу групу непродовольчих товарів, виконуючи різноманітні функції: вони задовольняють духовні та естетичні потреби людини, мають лікувально-гігієнічне призначення, впливають на самопочуття, зовнішній вигляд людини. Це товари повсякденного вжитку, без яких важко уявити сучасне і повноцінне життя людей.

Губна помада для більшості жінок є першим засобом декоративної косметики, якою вони починають користуватися ще в підлітковому віці. І в той же час губна помада - єдиний косметичний декоративне засіб, який потрапляє в організм жінки під час їжі або пиття, і може потрапити навіть в організм чоловіка під час поцілунку. Тому так важливо, щоб губна помада була якісною і не несла в собі отруйних речовин. За деякими медичними даними, жінки, які не стежать за якістю і терміном придатності губної помади, в день вживають кілька міліграмів отруйних речовин. Тому відношення до визначення якості губної помади є однією з першочергових проблем у косметичі [1].

Ринок косметичних товарів України на теперішній час є одним з найбільших після традиційних лідерів за обсягами продажу — ринків алкоголю, тютюну, продуктів харчування. В останні десятиліття споживання парфумерно-косметичних товарів в усьому світі, у тому числі і в нашій країні, зростає.

Сучасний стан ринку косметики - не на користь українських виробників. Особливого успіху на українському ринку досягають закордонні фірми, які збільшили за рік обсяги продажу своєї продукції в середньому у 1,5 рази. Але останніми роками в Україні з'явилося чимало молодих фірм, виробничих підприємств з випуску парфумерно-косметичних товарів: АТ ВНДІ Хімпроект, СП "Супермаш", виробничо-торговельна фірма "Екмі", ЗАТ фабрика "Колбі", підприємство "Альта-Колор", виробнича фірма "Перлина", фірма "Вельта-Кос-

метика”, СП ТОВ "Пірана" (м. Харків), ТОВ "Парфум-холдинг" (м. Київ), фірми "Злата", "Росо" та ін. Серед них розгорнулася конкурентна боротьба на українському споживчому ринку [2].

В Сумській області підприємств, що виробляють косметичні товари, немає. Основні обсяги продукції вказаного асортименту завозяться з оптових підприємств міст Харкова та Києва, в яких розміщені офіційні представництва відомих європейських виробників вказаної продукції, такі як «Флореаль Україна», «Юнілевер Україна», ПП «Юнітоп», ТОВ «ДІА», ТОВ «Петрус».

Необхідно відзначити, що останнім часом вітчизняні косметичні товари стають все більш конкурентоздатними. Це пояснюється наступним:

- а) значно нижчими цінами за рахунок спрощення, порівняно з імпортними виробами, упаковки косметичних засобів;
- б) високим вмістом натуральних компонентів;
- в) зарубіжна косметика не адаптована до українських умов, не враховані етнічні особливості нашої шкіри і волосся. Це може бути причиною того, що рекламовані ефекти косметики (кремів, шампунів) неефективні.

Якість косметичних виробів визначається їх споживними властивостями і характеризується показниками якості, які встановлюються в нормативних документах [3].

Тому проблема якості косметики є сучасною і актуальною. Для аналізу якості були проведені дослідження споживних властивостей зразків губних помад, які реалізуються на Сумському центральному ринку та встановлений рівень їх якості.

Стан вивчення проблеми. Проблема якості косметичних товарів знаходиться в полі зору багатьох вчених упродовж останніх десятиріч. Вивченню даного питання присвячено багато наукових праць. Розроблена відповідна нормативна документація. Разом з тим, з метою наукового підходу до встановлення рівня якості косметичної продукції при проведенні досліджень був застосований експериментальний підхід, який дав змогу використати сучасні методи сенсорного аналізу з використанням 5-балової шкали. Для співставлення результатів експертизи та самостійних експериментальних досліджень була зроблена порівняльна оцінка. Для цього був використаний дескрипторно-профільний метод, який запропонували американські вчені.

Результати досліджень. Мета дослідження: оцінити споживні властивості обраних зразків губних помад, встановити їх рівень якості.

Завдання дослідження:

- провести самостійну оцінку споживних властивостей 5 зразків губних помад, які реалізуються на Сумському центральному ринку;

- провести експериментальні дослідження зразків губної помади з використанням дескрипторно - профільного методу;
- визначити рівень якості продукції за 5-баловою шкалою;
- зробити висновки.

Об'єктом дослідження були обрані зразки губної помади, які представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Дослідні зразки губних помад

№ зраз-ка	Торгова марка, характеристика	Виробник
1	MAX FACTOR MAKE UP LASTING COLOUR LIPSTICK стійка з блиском, колір № 06 червоний	Країна - виробник: Китай
2	Bourjois LUX visage колір № 70 червоний	Країна - виробник: Китай
3	VIPERA COSMETICS " "RENDEZ - VOUS " колір № 61 рожевий	Країна - виробник: Україна, Одеса
4	Губна помада VIPERA COSMETICS "JUST LIPS" колір № 65 темно рожевий	Країна - виробник: Україна, Одеса
5	"Магія Сирени", з вітаміном Е , колір № 47 бузковий	Країна - виробник: Україна, Київ

Предметом дослідження були: споживні властивості губних помад, показники якості, упаковка та маркування.

Був використаний органолептичний метод дослідження споживних властивостей якості косметики. Декоративні косметичні вироби повинні відповідати вимогам ГОСТ 28767 «Вироби декоративної косметики на жировій основі. Загальні технічні умови» [4].

Правила відбору проб і методи органолептичних випробувань містяться в ГОСТ 29188.0 [5]. Правила маркування, пакування косметичних виробів представлені в ГОСТ 28303 «Изделия косметические. Упаковка, маркировка, транспортирование и хранение» [6].

Як вказувалось вище, для встановлення рівня якості косметичної продукції був застосований експериментальний підхід, який дав змогу використати сучасні методи сенсорного аналізу з використанням 5-балової шкали. Для порівняння результатів експертизи та самостійних експериментальних досліджень була зроблена порівняльна оцінка для чого був використаний дескрипторно-профільний метод. Він полягає в тому, що для органолептичного аналізу використовується профілювання продукту із застосуванням балової оцінки.

Щоб досягти системності в дослідження був розроблений наступний алгоритм виконання робіт:

1. Дослідження споживних властивостей губних помад
2. Застосування дескрипторно - профільного методу оцінювання
3. Проведення графічного опрацювання результатів досліджень
4. Встановлення рівня якості зразків губної помади.

Споживні властивості зразків губних помад проводились за зовнішнім виглядом, смаком і запахом, перевірявся стан олівця, конструктивні особливості пеналу, здатність утримання на губах. Результати дослідження представлено в таблиці 2.

Таблиця 2.

Дослідження споживних властивостей зразків губних помад

Показник и якості	Вимоги ГОСТ 28767	Дослідні зразки				
		№1	№2	№3	№4	№5
Зовнішній вигляд	Помада повинна мати гладку рівномірно забарвлену поверхню	Помада має гладку рівномірно забарвлену поверхню	Ніжна кремова текстура	Помада має ніжну гладку поверхню. рівномірно забарвлена	Ніжна кремова текстура	Помада має ніжну гладку поверхню, рівномірно забарвлена
Смак і запах	Повинна мати приємний запах і смак, без жирового та стороннього присмаку	Запах виражений аромат специфічний з присмаком ароматизатору	Приємний смак, фантазійний аромат	Приємний смак, ніжний квітковий аромат	Приємний смак, фантазійний аромат	Приємний смак, ніжний квітковий аромат
Стан олівця	Олівець не повинен кришитися, не бути покритим сірим нальотом, давати рівний, однорідний, такий, що легко наноситься на шкіру мазок.	Олівець не достатньо щільний, дає рівномірний дуже густий мазок	Олівець щільний, не кришиться, дає рівний мазок	Олівець щільний, не кришиться, дає рівний мазок	Олівець щільний, не кришиться, дає рівний мазок	Олівець щільний, не кришиться, дає рівний мазок
Конструктивні особливості пеналу	Помада не повинна випадати із пенала, движок пенала вільно пере-	Помада не випадає із пенала, движок пенала вільно	Помада міцно закріплена у пеналі. Вільно переміщує-	Помада міцно закріплена у пеналі. Вільно переміщає	Помада міцно закріплена у пеналі. Вільно переміщає	Помада міцно закріплена у пеналі. Вільно переміщає

	міщується, при його русі краї пенала не повинні зрізати помаду.	переміщується, при його русі краї пеналу не зрізають помаду.	ться. Не зрізає помаду	ся. Не зрізає помаду	ться. Не зрізає помаду	ться. Не зрізає помаду
Здатність утримання на губах	Губна помада повинна триматися на губах декілька годин, в жарку погоду і при їді гарячого не повинна стікати з губ і не чинити дратівливої дії.	Губна помада тримається на губах не більш години, при їді швидко з'їдається з губ, не чинить дратівливої дії	Помада не втрачає насиченості кольору протягом декількох годин, не стікає, не чинить дратівливої дії	Помада не втрачає насиченості кольору протягом декількох годин, не стікає, не чинить дратівливої дії	Помада не втрачає насиченості кольору протягом декількох годин, не стікає, не чинить дратівливої дії	Помада не втрачає насиченості кольору протягом декількох годин, не стікає, не чинить дратівливої дії

За результатами дослідження зроблені висновки: губна помада - зразок 1- MAX FACTOR MAKE UP LASTING COLOUR LIPSTICK, виробник Китай - має найнижчі параметри якості; чотири інших зразки повністю відповідають встановленим вимогам і мають високі споживні властивості.

Була також перевірена якість упаковки та маркування губних помад. За результатами досліджень у зразках MAX FACTOR MAKE UP LASTING COLOUR LIPSTICK, виробник Китай,; LUX visage № 70, Bourjois, виробник Китай виявлена незначна нечіткість маркування, що допускається стандартом. Таким чином, всі зразки губних помад відповідають встановленим параметрам якості і задовольняють досліджувані споживні властивості.

Методика оцінки якості з використанням дескрипторно - профільного методу зводиться до наступного.

1. Обираються дескриптори, тобто показники якості товару, які найбільш суттєво характеризують його органолептичні властивості (найчастіше це можуть бути стандартизовані показники якості).
2. Обирається балова шкала, яка найбільш зручна для оцінювання дескрипторів.
3. Розробляється профіль кожного показника з урахуванням ранжування його якості.
4. Проводиться оцінювання дослідних зразків з визначенням фактичного профілю кожного показника.
5. З метою встановлення загального профілю продукту розробляється шкала рівня якості.

З урахуванням зазначеної методики була розроблена 5 - балова система оцінки якості показників (дескрипторів) губної помади. Були обрані стандартизовані дескриптори: зовнішній вигляд, смак і запах, стан олівця, конструктивні особливості пеналу, здатність утримуватися на губах. Проведене профілювання дескрипторів. (табл.3.)

Таблиця 3

Профілювання дескрипторів губної помади за 5-баловою шкалою

Балова оцінка	Характеристика дескрипторів
Зовнішній вигляд	
5	Помада має ніжну гладку поверхню, рівномірно забарвлена,
4	Помада має гладку рівномірно забарвлену поверхню
3	Помада має достатньо гладку рівномірно забарвлену поверхню
2	Помада має не достатньо гладку і не зовсім рівномірно забарвлену поверхню
1	Помада береться комками не рівномірно забарвлює поверхню
Смак і запах	
5	Приємні запах і смак, без жирового та стороннього присмаку
4	Досить приємні запах і смак, без жирового та стороннього присмаку
3	Запах виражений, аромат специфічний з присмаком ароматизатору
2	Запах виражений жировий зі стороннім присмаком
1	Запах різкий жировий з неприємним присмаком
Стан олівця	
5	Олівець не повинен кришитися, гіркнути, покриватися сірим нальотом, давати рівний, однорідний, такий, що легко наноситься на шкіру мазок.
4	Олівець не повинен кришитися, гіркнути, покриватися сірим нальотом, давати достатньо рівний, однорідний, такий, що легко наноситься на шкіру мазок
3	Олівець не достатньо щільний, дає рівномірний дуже густий мазок
2	Олівець кришиться, та дає нерівний, неоднорідний, мазок
1	Олівець кришиться і ламається, та дає нерівний, неоднорідний, мазок
Конструктивні особливості пеналу	
5	Помада не повинна випадати із пенала, движок пенала вільно переміщатися, при його русі краї пеналу не повинні зрізати помаду.
4	Помада не повинна випадати із пенала, движок пенала достатньо вільно переміщатися, при його русі краї пеналу не повинні зрізати помаду.
3	Помада не повинна випадати із пенала, движок пенала досить туго переміщується, при його русі краї пеналу не повинні зрізати помаду.
2	Помада не достатньо міцно закріплена, движок пенала вільно переміщається та розмазується на стінках пеналу
1	Помада може випадати із пеналу, движок пеналу прокручується, при його русі краї пеналу зрізають помаду.
Здатність утримуватися на губах	
5	Губна помада повинна триматися на губах декілька годин, в жарку погоду і при вживанні гарячої їжі не повинна стікати з губ і не чинити дратівливої дії.
4	Губна помада повинна триматися на губах декілька годин, в жарку погоду і при вживанні гарячої їжі може частково стікати з губ та не чинити дратівливої дії.
3	Губна помада повинна триматися на губах не менше 1 години, в жарку погоду і при вживанні гарячої їжі стікає з губ та не чинить дратівливої дії.
2	Губна помада тримається на губах не більш години, при вживанні гарячої їжі швидко з'їдається з губ та чинить дратівливу дію

1	Губна помада взагалі не тримається на губах, в жарку погоду і при вживанні їжі стікає з губ та чинить дратівливу дію
---	--

Використовуючи розроблену балову шкалу дескрипторно-профільного методу, була проведена оцінка дескрипторів даних зразків губної помади, використовуючи результати оцінки споживних властивостей. Результати представлені у таблиці 4.

Таблиця 4

Результати профілювання дослідних зразків губної помади
за 5-баловою шкалою

№№ з/п	Показники	Зразок 1	Зразок 2	Зразок 3	Зразок 4	Зразок 5
1	Зовнішній вигляд	4	5	5	5	5
2	Запах	3	5	5	5	5
3	Стан олівця	3	5	5	4	5
4	Конструктивні особливості пеналу	5	5	5	5	5
5	Здатність утримуватися на губах	2	5	5	4	5
	Середня оцінка в балах	3,4	5,0	5,0	4,6	5,0

Згідно з обраним критерієм оцінювання була розроблена шкала рівня якості губної помади (таблиця 5).

Таблиця 5

Оцінювальна шкала рівня якості губної помади

№	Оцінювання рівня якості	Бали	Характеристика рівня якості
1.	„Відмінно”	4,7 – 5,0	Дана продукція відповідає усім вимогам стандарту. Зразок має найкращі споживні властивості
2.	„Добре”	3,7– 4,6	Губна помада має достатньо високі параметри якості і відповідає хорошим споживним властивостям
3.	„Задовільно”	2,7 – 3,6	Губна помада має достатні параметри якості та задовольняє споживні властивості на достатньому рівні
4.	„Нижче задовільного”	1,7 - 2,6	Губна помада не відповідає достатньому критерію якості і має дуже низькі споживні властивості
5.	„Незадовільно”	0 - 1,6	Даний зразок не відповідає вимогам стандарту за показниками якості, губну помаду можна віднести до абсолютного браку

Таким чином, зразок 1- MAX FACTOR MAKE UP LASTING COLOUR LIPSTICK, виробник Китай, отримав найнижчий рівень якості - оцінку «задовільно»; зразки № 2,3,5

отримали найвищий рівень якості – оцінку «відмінно»- LUX visage №70, виробник Китай, Bourjois та VIPERA COSMETICS " "RENDEZ - VOUS " колір № 6, виробник м. Одеса; "Магія Сирени", виробник м. Київ. Зразок під № 4 VIPERA COSMETICS "JUST LIPS", виробник м. Одеса, отримав оцінку «добре».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <http://beauty.at-its.com/jak-viznachiti-jakist-gubnoi-pomadi.html> Як визначити якість губної помади
2. http://www.marketing.net.ua/view_subsects.php?num=76 Аналіз ринку парфумерно-косметичних товарів. Україна. 2014 рік.
3. Гильман Б. А., Омельченко В. В. Качество парфюмерно-косметических товаров. К.: Техника, 2008. – 263 с.
4. ГОСТ 28767 Изделия декоративной косметики. Общие технические условия. — М.: Издательство стандартов, 1990. – 8 с.
5. ГОСТ 29188.0 Изделия парфюмерно-косметические. Правила приемки, отбор проб, методы органолептических испытаний. — М.: Издательство стандартов, 1990. – 9 с.
6. ГОСТ 28303 Изделия косметические. Упаковка, маркировка, транспортирование и хранение. — М.: Издательство стандартов, 1989. – 6 с.

Проблема качества косметики является современной и актуальной. В статье приведена оценка потребительских свойств образцов губных помад, которые реализуются на Сумском центральном рынке. Описаны результаты экспериментальных исследований с использованием дескрипторно-профильного метода и определен уровень качества.

The problem of quality cosmetics is a modern and up to date. The article presents an evaluation of consumer properties of samples of lipsticks that are sold in Sumy Central market. Describes the results of experimental studies using descriptive and profile method and a certain level of quality.